

Kjøbenhavnsposten.

Redigeret og udgivet af A. P. Liunge.

9de Aarg.

Torsdag d. 30. Juli 1835.

Nr. 179.

Bemærkninger

ved det i Kjøbenhavnsposten Nr. 161 indførte Stykke:

”Grundtræt til en Reform i vort Landvæsens System.”

(Slutning.)

Som Grunde for den foreslagne Forandring i vort Landvæsens System fremfører Forfatteren dels den Grundsatning, „at en Arbejder er sin Løn værd“, som han forklarer saaledes, at Fæstebonden ligesaavel som Selveieren burde nyde Frugten af de Forbedringer, han iværksætter paa Jorder, Bygninger og Inventarium, hvoraf formeentlig Jorddrothen alene, ikke Fæstere eller hans Arvinger, nyder Fordeel; dels at Fæstendretningen er Ursag til, at der endnu er saa liden Velstand blandt Landalmuen.

Hvad det første Argument angaaer, saa maa jeg først berigtige et Par af Forf. s Ytringer. Jeg veed saaledes ikke, hvorledes han kan sige, at ikkun „Jorddrothen alene“, ikke „Fæstere eller hans Arvinger“, nyder Fordeel af de af Fæstere gjorte Forbedringer. Sidstnævnte er jo efter vor nu gjeldende Landbo-Lovgivning sikket Besiddelsen af sin Fæstegaard for sin og Kones Livstid, og kan altsaa fuldeligen nyde Frugterne af sine Forbedringer, forsaavidt de af ham selv kunne oppebæres; hvad derimod Arvingerne angaaer, da kunne de vistnok, hvis Intet derom er betinget i Contracten: hvis der ikke haves Arveskætte paa Gaarden, ikke gjøre Fordring paa Frugten af de af Arveladeren fremvirkede Forbedringer ved Jorderne, som unægteligen er det Vigtigste ved en saadan Eiendom, men, hvis han har opført flere Bygninger, end han ved sin Tiltrædelse modtog, ville Arvingerne være berettigede til at bortføre disse, forsaavidt de ikke kunne komme overens med Jorddrothen om at overlade ham dem mod en passende Erstatning; og angaaende Inventariet, da er Fæstere aldeles ikke forpligtede til at tilsvare mere, end

hvad han selv har modtaget; men hvad mere Inventarium, der findes, er Arvingernes fulde Eiendom, som de, uden noget Krav fra Godsseierens Side, kunne disponere over.

Betræffende den anførte Grundsatning selv, da vilde den, anvendt paa Forf. s Maade, saaledes at Enhver isølge samme skulde nyde, hvad der ved hans Arbejde blev frembragt, ligesaavel kunne anvendes af Fabrikarbejderen mod Fabrikherren, Svenden mod Mesteren, Tjenestekarlen mod Huusbonden som af Fæstebonden mod Godsseieren. Men forstaaet rigtig, kan af denne Grundsatning aldeles ikke udledes, hvad Forf. deraf vil udlede. Hvad Løn, Fæstebondens Arbejde er værd, har han selv ved den af ham indgaaede Fæstecontract bestemt, altsaa at han, mod at udrede de Præstationer, han paatager sig i Penge, Naturalier eller Arbejde, for sin og efterlevende Hustrues Livstid, nyder Brugen og Frugten af den ham overdragne Fæstegaard; og videre Løn for sit Arbejde kan han aldeles ikke gjøre Fordring paa. — Den Ulempe, at Børnene af en Fæster ikke altid komme til at nyde godt af de af deres Fader foretagne Forbedringer, finder Sted ved enhver Forpagtningscontract, og endnu i langt høiere Grad Sted ved temporaire Forpagtninger, hvor Forpagteren ofte ikke kommer til at nyde den fulde Frugt af Forbedringer, han selv har foretaget; saa at, naar Forf. vil have Fæstendretningen, hvorved til Fæstebondens Fordeel ere paalagte Godsseieren betydelige Indskrænkninger i den ham efter almindelige Grundsatninger tilkommende Ret til at bortforpagte sin Jord, affattet som endnu for trykkende for Fæstere: Livsforpagteren, maa han, hvis han er consequent, endnu mindre ville taale de temporaire Forpagtninger, ved hvilke Forpagteren langt mindre er sikket. Ogsaa synes, efter det af ham længere nede gjorte Forslag, at Enhver, som attraaede at vordre Eier af en Landeiendom, maatte godtgjøre at have bestaaet en Examen for Herredets Landvæsenscommission, at det er hans Mening, at Ingen maatte være Eier af en Landeiendom, som ikke selv vilde

drive den; men hvilken Ulempe, et saadant Indgreb i Menneffenes naturlige Rettigheder og de bestaaende Forhold, et saadant Forbud mod alt Slags Forpagtning af Forbeieendomme vilde medføre, er altfor klart, til at det her behøver at udvikles.

At den liden Velstand blandt Landalmuen skulde være en Følge af Fæsteindretningen, kan jeg ikke antage. Der maatte da være en stor Forskjel mellem Jylland, hvor omtrent $\frac{2}{3}$ af Landboerne ere Selveiere, og Nerne, hvor vel kun omtrent $\frac{1}{3}$ Deel selv eie deres Steder. Men at Agerdyrkningen ogsaa i vore Dprovinde har i de sidste 40 à 50 Aar gjort meget betydelige Fremskridt, vil neppe Noget nægte; og at Landbostandens Velstand ikke allevegne har tiltaget i Forhold til Agerdyrkningens Fremskriden, har vist ganske andre Grunde, end at Selveieendom, som ligeledes, siden Stabnsbaandets Løsning og de øvrige Foranstaltninger til Bøndestandens Bedste, har havt overordentlig Fremgang, endnu ikke er bleven ganske almindelig, — fornemmelig den at Landmandens Producter i de senere Aar ofte ikke have kunnet afsættes fordeeltigt. Vel kan det ikke nægtes, at Selveiere have større Opmuntning til at foretage Forbedringer, der først om længere Tid ville bringe den fulde Frugt, end Fæstebønder og Forpagtere; men at Agerdyrkningens Fuldkommengjørelse ikke er betinget af Selveieendom, derpaa have vi et talende Beviis i England, hvor der, som bekjendt, kun ere saa mindre Eiendomsmænd, men den største Deel af Landet eies af Rigets Magnater, der udleie deres Besiddelser til Forpagtere, og hvor dog Agerdyrkningen uden tvivl er bragt til en større Fuldkommenhed, end noget andet Sted paa Kloden.

Men, lod det sig endog nok saa klart bevise, at en Reform, som den af Forfatteren foreslaaede, var til Landalmuens og hele Landets sande Fordeel, lader den sig dog som stridende mod Retfærdighedens Fordringer ikke iværksætte. Var den blotte Fordeel for enkelte Stænder eller det Hele tilstrækkeligt Motiv til Reformer, uden at der behøvedes at tages Hensyn til den Enkeltes Forurettelse, saa maatte Man, som en anden Forfatter (i Stykket om Høveri i Abhopsien Nr. 164) har gjort opmærksom paa, kunne foretage langt mere omfattende og indgribende Forandringer, hvoraf saavel de producerende Stænder som Landet i Almindelighed vilde have langt større Fordeel, men som dog ingen veltænkende Mand kunde foreslaae eller tænke paa at iværksætte.

Det fremsatte Forslag om Maaden, hvorpaa den ommeldte Reform skulde udføres, vil jeg forbigaae, da jeg efter det Foransførte anser Projektet for uiværksætteligt.

Eiheller vil jeg opholde mig ved den foreslaaede Examen for de vordende Landbrugere, thi endt herimod vist kunde være meget at indvende.

Derimod maatte jeg til Slutning med et Par Ord omtale Forfatterens Ytring med Hensyn til de Huse, hvoraf der præsteres Arbejde, og som han behager at kalde Trællehuse. Af denne Benaevnelse skulde Man troe, at Forfatteren maatte ansee Enhver, der arbejdede til en Andens Fordeel, for en Træl; men er dette hans Mening, da ere jo alle vore Tjenesteydende Trælle. Forstaaer han derimod ved en Træl, hvad i Almindelighed derved forstås, nemlig et Menneffe, som er Andres vilkaarlig Mynighed undergivet, og ingen Rettigheder imod dem kan gjøre gjældende: saa veed jeg ikke, hvorledes han kan kalde en Tilstand Trældom, som Vedkommende frivilligen er traadt ind i, som det staaer ham frit for igjen at forlade, og under hvilken han aldeles er Loven underkastet, og ikke kan tvinges til andre eller flere Præstationer, end hans Contract hjemler. Er hans Stilling desuagtet mindre god, maa Ursagen dertil være, at Arbeidsleien, som en Følge af Concurrencen derom og Trangen dertil, er ringe; og Arbeidernes Trang vilde endog om de af Forfatteren foreslaaede Magtsprog bleve iværksatte, slet ikke formindskes, især naar endog en Deel af Husene bleve, som Forfatteren vil have det, aldeles nedlagte, da derved naturligvis Concurrencen om saadanne Huse meget vilde søges, og ved den vorende Population, da nye Huses Anlæggelse vilde blive i saa høi Grad vanskeliggjort, endogsaa tiltage. En Følge deraf vilde være, at flige Huse vilde blive holdte i en Priis langt over deres egentlige Værd; og den Arbeidsmand, der vilde købe et saadant, og hvilket vel vilde være det almindelige Tilfælde, ikke strax kunde udbetale Kjøbesummen, maatte de laane af Nærboende, thi Fjernere vilde neppe finde Sikkerhed i et saadant Hus, og vilde da af dem komme i samme Afhængighed, som han nu er af Godeeieren. — De Arbeidsmænd, som intet Hus kunde faae, maatte derimod forblive Indsiddere, som ogsaa nu staaer dem frit for, men som ikke synes at kunne være meget ønskeligt, da de, efter hvad Forfatteren anfører, blot for at have deres egen Bolig, underkaste sig saa byrdesulde Betingelser. Imidlertid lade adskillige af Forfatterens Ytringer formode, at Huseleierens Forfatning neppe skulde være saa overmaade slet. Saaledes anfører han selv, at mange af vore Tjenestefolk stole paa, at de altid let kunne erholde et Leiehus, og derfor ikke bekymre sig om at opsøge Noget af deres Løn. Er dette Tilfældet, da synes ikke de dem omgivende Leie-Huusmænds Tilstand at kunne

være saa saare affrækkende, da den jo ellers netop maatte være dem et Motiv til at opspare saa Meget som muligt af deres Løn, for ikke at komme i samme sorgelige Forsætning.

Nyheds-Post.

Å Jøbenhavn den 30te Juli 1835. — Følge de nyeste Efterretninger fra Fregatten "Bellona" laae den endnu den 8de d. M. paa Rheden af Livorno, men agtede meget snart at afgaae derfra, saa at den om soie Tid kan ventes her hjem. Da Mandskabet paa Overreisen var blevet angreben af en Kopper-epidemi, maatte Skibet underkaste sig en Quarantaine af 10 Dage, især fordi strax efter Ankomsten en af Matroserne døde af den nævnte Sygdom; men efter denne Tids Forløb har det ikke blot haft fri Communication med Landet, men vore Officiere ere overalt blevne modtagne med stor Forekommenhed. Chefen, Capitain de Coninck, har efter foregaaende Indbydelse aflagt et Besøg hos Storhertugen af Toscana, og de øvrige Officiere have benyttet deres Ophold til at besøge den sjøne Arnodal, og besøge Pisa og især Florenz's mange Markværdigheder. Blandt de Landsmand, de ved denne Leilighed ere trafne sammen med, hører ogsaa den som Digter bekendte E. Bødtker, der i længere Tid har levet i Rom, men efter Forlydende har erholdt Tilladelse til med Fregatten at vende hjem til sit Fædreland. Efter at have hidbragt de Arbejder af Thorvaldsen, som Skibet har hentet i Italien, skal det være bestemt til en Krydstour i Middelhøien, paa hvilken det maa skee kunde komme til at aflægge et Besøg i Carlsrona, hvor vore Officiere ville faae Leilighed til at gjøre sig bekendte med Raborigets Marinevæsen.

— Red. er bleven anmodet om at opfordre Repræsentanterne for det molskiske Droseselskab om at foranstalte Regnskabet for denne Menighed bekendtgjort ved Trykken, og tilskillet alle dets contribuierende Medlemmer. Dette Skæb synes saa velbegrunder, at man tør haabe, at en saa oplyst Corporation med Aldebonhed vil opfylde samme, og, ved at komme Tidens Fordringer imøde, erhverve sig Adkomst til en Taknemmelighed, som den aldrig vil hæfte, der først nødvendigheden giver efter for saa retfærdige Krav, naar han ikke længere kan modstaae Tingenes Gang.

— Man har ofte klaget over, at Ungdommen havde for liden Indflydelse, og i en vis Grad vistnok med Ret. I denne Henseende gjør dog Aalborg en mærkelig Undtagelse, eftersom for Tiden et meget ungdommeligt Gemyt, Hr. P. Nielsen, er constitueret til at forestaae Byfoged-Embedet i Hr. Cancelliraad Wolferts Forvarelse. Da denne Hr. Nielsen imidlertid ikke har aflagt andre Prover paa sin Dueilighed, end at han i Aaret 1833 til dansk juridisk Examen er-

holdt Charakteren "ei ubegiven" og "temmelig vel", der, som bekendt, ikke love meget godt, og dette Embede er af stort Omfang og Vigtighed, tør man haabe, at hin Forvarelse ikke vil være alt for længe.

— En Curiositet — ogsaa i literair Henseende — er det for henved 100 Aar siden paa Tydsk udkomne, endnu gjældende, Infanteri-Reglement — i Besynderlighed dets 3die Deel, betitlet: "Des Reglements für Unsere geworbene und National-Infanterie, 3ter Theil. Von dem Soldaten überhaupt, und eines jeden Pflichten" 2c. 2c. (trykt hos Hoffner No. 1747). Da det i samme aftrykte Kongl. Rescript af 19de April 1747 blandt Andet befaler "daß ein jeder bey der Artillerie, und Infanterie, den Festungen oder Schanzen in Unserm Krieges-Diensten würcklich stehender hoher und Niedriger Ober-Officier, bei Verlust eines an Unsere Land-Militair-Grats-Pensions-Cassa zu erlegenden Monats-Lohns, mit einem Exemplar dieses Unsers, nunmehr aus Dreyen Theilen bestehenden, und gehörig numerirten Reglements, für Unsere geworbene und National-Infanterie stets versehen, und der Successor solches seinem Antecessori abzukaffen gehalten" — og, saavidt vides, intet Exemplar af benævnte Bind i mange Aar hverken har været at erholde i Boghandelen, eller at overkomme af nogen "Successor" hos hans "Antecessori", vilde det vist være ypperligt Regning, om en af vore dristige Boghandlere paatog sig at optrykke samme; hvorimod vist ikke kunde være det mindste at erindre, da Forlagsretten sikkert forlangesiden er gaaet tabt.

Tids-Anekdoter og Miscellanea. — Procesforhandlingerne ved Pairsretten i Paris fortlættes uafbrudt. Den ene Defensor erhoder Ordet efter den anden, uden at dog deres Foredrag, efter Advokat Favres brillante Tale, formaaer at fængsle Publikum's Opmærksomhed. Udfigterne til at blive færbige med Byonesernes Proces for Julifesten vare forsvundne. Hertugen af Reggio er ved Forhandlingerne d. 21de ds. udebliven; en Son af ham skal være falden i Afrika. — Reformateurs Gerant er d. 21de ds. paany bleven dømt til 3 Maaneders Fængsel og 3000 Frs. Mulkt og til at betale foruden de sædvanlige Procesomkostninger et betydeligt Salarium til Politipræsidenten Guisquet, der har deeltaget som partie civile i Sagen, som beroede paa en Artikel i Journalen angaaende de ved Porte St. Martin foresaldne Opløb ved Begyndelsen af April-Procesfen. — Ludvig Philip har i Aar egenhændig paalagt de franske Biskopper at læse Messe for Julifesten. — Ved den spanske Hertug Frias Bestræbelser er det endeligt lykkes i Paris at samle to Batailloner Frivillige. — Hertugen af Orleans er fra sin Schweizerreise vendt tilbage til Paris. — I Strasborg har Lynilden den 19de ds. slaet ned i Münster-taarnet og anrettet en Stæde, hvis materielle Erstatning anslaaes til 50,000 Frs. — Eraso er tilligemed Espanna og Moreno, Zumaia carreguis Efterfølger; imidlertid skal den mellem dem herskende Rivalitet, gjensidig forhindre dem i at blive Arvinger af hans Fæder, og have bæværet deres Prinds til selv at tage Kommandostaven. — I St. Sebastian beklager man sig over de med de engelske Dampskibe ankomne

Fremmedes altfor store Smag for den spanske Vin, til hvis Opmuntring desuden et engelsk Skib paa 80 Kanoner, med 900,000 Piastrer, er kommet til Passages ved St. Sebastian. — General Mina skal suidkommen helbredet have forladt Montpellier for paany at vende tilbage til Spanien. — En af de nye spanske Ministre, La s Amarilla s, har, ved at udnævne sin 32-aarige Søn, som endnu ingen Balplads har seet, til Generalcapitain af Andalusien, forerettet en Mængde ældre og værdigere Militairpersoner og vaft almindelig Uvillie. — I Glasgow agter i denne Tid et Selskab at foretage en Uystreise med et Dampskib til Island, for at see Hekla og Geiser. — Efter Kalischer-Neuven ville de derved fungerende russiske Tropper erholde Winterquarteer i Polen. — En Telegraph-Linie oprettes fra St. Petersborg til Warschau. — Det badiske Regjeringsblad har bekendtgjort Tiltrædelsen til den preussiske Føderation. — I Grækenland er Længsten efter en dirigerende Nationalitet i stigende Tiltagende med Armoden, som især nedtrykker de for saa driftige Der, Hydra og Spezzia, hvis Handel er tilintetgjort. — Kong Otto skal have isfæ at uddele Nationalgodserne til de afføddede Palikarere. — Ifølge Breve af 13de Mai fra Kairo havde Pesten endnu ikke udrafet, endskjøndt Kræberne ansaae det for ubetydeligt, at der hver Dag endnu bøde 400 Mennesker, da deres Antal i to Uger for daglig havde været 2000. I Mekka skal Choleraen i Kar paa en Helligdag have bortrevet 15,000 (?) Pilgrimme, og da man i Egypten snart ventede den store Pilgrims-Karavanens Tilbagekomst, frygtede man, at Cholera vil bortride hvad Pesten har efterladt. Smyrna er endnu ikke befriet fra dette orientalske Uhyre og Jerusalem skal ganske være i dets Bold.

Hvis dette Blad skulde falde i Hænderne paa Nogen, som er en Elsker af Curiositeter: vil jeg anbefale ham snarest mulig at bestige Dagvognen til Kjøge og derfra at besøge Wallø Kirke; han vil der faae at see, hvad han ellers neppe nogetsteds vilde finde, nemlig en 300-aarig Dame in puris naturalibus. Der ligger nemlig blandt Andre begravet Hr. Oluf Rosenkrands til Wallø, Danmarks Rigets Raad og Ridder, der bøde 1545, en Mand, der i sin Tid var meget anseet, men mod hvem Tdens Land har været meget stem, thi af al den fordums Storhed er nu kun en Beenrad tilbage. Derimod har den viist sig galantere mod en Dame ved hans Side, formentlig hans Frue, Ida Munk, thi hendes hele Legeme er særdeles vel conserveret, og man maa være Wallø Stift meget forbunden for den Humanitet, som bevæger det til at lade Begravelsen staae aldeles aaben for enhver Skuelysten; Risten, hvori denne Dame har hvilet, er uden Bund, og naar man løfter den op, seer man hende ligge suidkommen nogen paa den blotte Jord; hun kunde med Sandhed sige med Hiob: Nogen kom jeg fra min Moders Skød, nogen vender jeg igjen

tilbage! med mindre man vil ansee Risten for et Slags Bebeftning. Da Wallø Stift er saa bekendt for sin Rigdom, kan man ikke ret godt tænke sig anden Grund til denne Omstandighed, end den omtalte Humanitet, kun Skade at endog en saa ædel Følelse kan werde misbrugt, thi det er vel neppe Vedkommende bekendt, at de Muursfolk, som endnu for kort siden arbejdede der, reve Eigene ud og dreve deres behagelige Spøg med dem. Maaftæe man her vil see en rosværdig Følge af Dplysningens Fremfærd, thi dengang Koik endnu troede paa Spøgeller, havde ingen Muursvend ovovet at behandle et liig saaledes; det var det 19de Aarhundredes Dplysning forbeholdt, at frembringe saadanne Scener. Det vil imidlertid ikke ansees for ubeskedent at ytre det Dast, at i alt Fald kun Elskere af Curiositeter fik Udgang til den nøgne Dame, men at det bedre værnedes om Gravens Fred.

I Kjøbenhavnsposten for i Mandags læste man en Bedømmelse af det flesvig holskeenske Selskabs Dpførelse af "Den Stumme i Portici", der vistnok i enhver Henseende var overeensstemmende med Ret og Billighed; men forundret har det Mange, at hiin Artikel aldeles ikke omtaler Dmselle Schindler, der dog ved Udførelsen af sit Syngeparti bidrog saa særdeles meget til, at den nævnte Opera, fra Sangens Side, blev givet saa tilfredsstillende. Denne Sangerinde, der under sit Dphold her har modtaget saa mange smigrende Beviser paa Publikum's Tilfredshed, har maaftæe ingenfænde gjort sig værdigere dertil, end netop ved Udførelsen af sit Parti i den Stumme, hvor hun tilfulde lagde et Talent og en Fæid for Dagen, der fortjener almindelig Agtelse og Dpmærksomhed. X.

An Euch!

Warum, ihr Frevler! entzog't ihr euch der Gnade durch zu späte Reue?
 Weil ich etwa unbewaffnet war . . . und dennoch stand ich fest als Wache:
 Denn unsichtbar haben kühne Haufen meinen Muth durch ihre Treue; . . .
 Doch dem Gram ob euern Hohn, Neid und Troß gegen mich folgt jetzt die Rache.

1835.

Chordad.

Færdig fra Trykkeriet Færdag Morgen Kl. 9.

For dette Blad, der, ifølge Kongl. allernaadigst Tilladelse, forsendes med Posten saavel i Danmark som i Hertugdømmerne, tegner man sig heri Staden paa Hjørnet af Abel- og Gothersgaaden, Nr. 8 i Stuen, og i Provindeberne paa alle kongelige Postcontoirer.

Løvt i det Poppske Officin, ved J. G. Salomon.